

2771-2

PlanMER,
Notitie Reikwijdte en Detailniveau
Provinciale Structuurvisie 2030

Provincie Zuid-Holland,
30 januari 2013

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	3
1.1	AANLEIDING.....	3
1.2	WAAROM EEN PLANMER.....	3
1.3	DOEL VAN DEZE NOTITIE REIKWIJDTE EN DETAILNIVEAU	4
1.4	PROCEDURE PLANMER EN PROVINCIALE STRUCTUURVISIE (PSV)	4
1.5	INHOUD VAN HET PLANMER.....	5
2	BEOOGDE ACTIVITEITEN STRUCTUURVISIE	5
2.1	INLEIDING HERZIENING STRUCTUURVISIE	5
2.2	BESCHRIJVING KWESTIES EN ONDERWERPEN.....	6
2.3	LOKALE EN REGIONALE VERZOEKEN	9
3	BEREIK VAN HET PLANMER	9
3.1	REIKWIJDTE.....	9
3.2	DETAILNIVEAU.....	10
	BIJLAGE 1 KWESTIES	12

Colofon

Deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau is opgesteld door:

- de afdeling Ruimte, Wonen en Bodem van Provincie Zuid-Holland
- de afdeling Mobiliteit en Milieu van Provincie Zuid-Holland
- de Dienst Centraal Milieubeheer Rijnmond - Milieudienst Rijnmond (DCMR)

Provinciale Staten van Provincie Zuid-Holland,
30 Januari 2013

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In de Startnotitie voor de Integrale Herziening Provinciale Structuurvisie Ruimte, (hierna aangehaald als de Structuurvisie) is door Provinciale Staten van Zuid-Holland vastgelegd welke onderwerpen worden herzien in de Structuurvisie. De startnotitie vormt de basis voor deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau.

Een aantal van deze wijzigingen in de Structuurvisie vormt het kader voor toekomstige m.e.r.- (beoordelings)plichtige activiteiten. Dit betekent dat in een vervolgpcedure een projectMER of m.e.r.-beoordeling moet worden opgesteld. Ook kunnen de in de herziening te overwegen activiteiten tot een passende beoordeling leiden in het kader van de Natuurbeschermingswet. De vaststelling van de Structuurvisie is daarom planMER-plichtig. Deze notitie geeft aan op welke besluiten en projecten het planMER zich richt en welke milieueffecten zullen worden onderzocht.

1.2 Waarom een planMER

Het doel van planMER is er voor te zorgen dat bij strategische keuzen het milieubelang volwaardig afgewogen kan worden op basis van goede informatie. Een planMER is noodzakelijk als aan één van de twee volgende eisen is voldaan:

1. De activiteit is genoemd in het Besluit m.e.r.;
2. De activiteit kan leiden tot een passende beoordeling op grond van de Natuurbeschermingswet.

Ad. 1) Een planMER is wettelijk verplicht bij structuurvisies, indien deze kaders stelt voor activiteiten waarvoor het Besluit-m.e.r. aangeeft dat er een m.e.r.-(beoordelings)plicht voor geldt.

Ad. 2) Een planMER is wettelijk verplicht bij structuurvisies als een passende beoordeling op grond van de Natuurbeschermingswet aan de orde is. De activiteiten in de structuurvisie kan daarmee mogelijk leiden tot significante gevolgen voor Natura 2000 gebieden.

Uitgangspunt voor het planMER vormt het Besluit m.e.r. en de Natuurbeschermingswet. In het Besluit-m.e.r. zijn m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten opgenomen. De Natuurbeschermingswet kan tot een passende beoordeling aanleiding geven. Indien één activiteit planMER-plichtig is, moet voor alle in de Structuurvisie opgenomen activiteiten in het planMER de milieueffecten worden beschreven. Deze integrale herziening van de Structuurvisie zal mogelijk een aantal m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteiten bevatten (deze zijn grijs geaccentueerd in tabel 2.1.). Voorts zijn er enkele activiteiten waarvoor mogelijk een passende beoordeling noodzakelijk is. Daarom wordt bij deze structuurvisie een planMER opgesteld. Voor deze planMER is de provincie Zuid-Holland zowel initiatiefnemer als bevoegd gezag.

1.3 Doel van deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau

De Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) vormt de start van de planMER-procedure. In deze notitie geeft de Provincie Zuid-Holland aan wat de herziening inhoudt en wat het bereik (reikwijdte en detailniveau) is van het op te stellen planMER. Op basis van deze notitie worden de betrokken bestuursorganen en adviseurs over het op te stellen planMER geïnformeerd en om advies gevraagd. Ook de commissie voor de milieueffectrapportage wordt om advies gevraagd. De NRD wordt samen met de startnotitie na de kennisgeving beschikbaar gesteld. Gedurende 4 weken is het voor eenieder mogelijk een zienswijze in te dienen ten aanzien van het op te stellen planMER.

1.4 Procedure planMER en Provinciale structuurvisie (PSV)

De procedure van het planMER en de herziening van de PSV lopen vrijwel parallel. In onderstaande tabel zijn de te nemen stappen en de relatie tussen beide producten weergegeven.

Stap/ product	planMER-procedure	PSV- procedure
1) Start procedure	kennisgeving NRD	kennisgeving Startnotitie
2) Advies inwinnen	Vier weken ter inzage NRD t.b.v. raadplegen bestuursorganen over reikwijdte en detailniveau (vier weken). Advies van de Commissie voor de m.e.r. (Cie-m.e.r.)	
	Advies over reikwijdte en detailniveau wordt vastgesteld	Structuurvisie opstellen
3) Rapport	planMER opstellen	
4) Inspraak	Publicatie van de planMER en Inspraak planMER (zes weken) Raadplegingen	Publicatie van de structuurvisie en Inspraak plan (zes weken) Raadplegingen
5) Advies; eind	Verplicht toetsingsadvies van de Cie- m.e.r.	Nota van beantwoording en wijziging (eventueel doorwerking PlanMER adviezen in definitieve structuurvisie)
6) Motivering in besluit	Motiveer in het definitieve besluit hoe de gevolgen van de planMER en de inspraak zijn meegewogen in de structuurvisie.	Vaststelling Structuurvisie
7) Evaluatie	Evaluatie planMER	

1.5 Inhoud van het PlanMER

De inhoudvereisten voor het *planMER* zijn in artikel 7.10 lid 1 van de Wet milieubeheer genoemd. Deze vereisten zijn gelijk aan die voor MER. Kort samengevat moet het *planMER* ten minste bevatten:

- een beschrijving van de visie met de mogelijke alternatieven;
- de eerder vastgestelde visies en plannen;
- de bestaande situatie van het milieu en de te verwachten ontwikkeling van het milieu op basis van het eerder vastgestelde beleid;
- de milieueffecten van de visie en mogelijke alternatieven;
- een vergelijking van de gevolgen voor het milieu;
- de leemten in kennis;
- een niet technische samenvatting.

2 Beoogde activiteiten structuurvisie

2.1 Inleiding herziening structuurvisie

In het ruimtelijke domein hebben de afgelopen jaren fundamentele veranderingen plaatsgevonden. Hierdoor voldoet het systeem van jaarlijkse actualisering van de provinciale structuurvisie en verordening niet meer en bestaat de behoefte om delen van het ruimtelijk beleid en de uitgangspunten opnieuw te bezien.

De aanleidingen voor een integrale herziening kunnen samengevat worden in vier inhoudelijke hoofdpunten:

- Een aantal ontwikkelingen vraagt om een ruimtelijke vertaling. Het gaat daarbij om bijvoorbeeld de veranderende economische omstandigheden en de structurele veranderde vraag op de kantoren- en de woningmarkt, krimp en de urbanisatie. De huidige structuurvisie is nog gebaseerd op actieve ontwikkelingsplanologie en groei.
- Een nadrukkelijke invulling van de bovenregionale regierol van de provincie voor de ruimtelijke ordening, die de provincie heeft verkregen door de decentralisatie van de rijkstaken zoals aangegeven in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). Het rijk heeft in de SVIR een groot deel van het ruimtelijk beleid gedereguleerd en gedecentraliseerd naar de lagere overheden. De verantwoordelijkheid van het rijk is beperkt tot 13 nationale belangen. Volgens het rijk spelen de provincies, met inachtneming van de taken van (samenwerkende) gemeenten, op het (inter)regionale niveau een sectoroverstijgende en verbindende rol.
- Nadere invulling van de provinciale rol waar het gaat om programmering en ruimtelijke kwaliteit en de provinciale (wettelijke) verantwoordelijkheden, mede in het licht van de veranderende rol van de overheid. Het gaat daarbij onder andere om beter sturen op ruimtelijke kwaliteit, een andere manier van sturen op programmering en om het herijken van de provinciale belangen.
- Er is behoefte om de planhorizon te verschuiven. De huidige structuurvisie heeft een planhorizon van 2020, terwijl gemeenten bijvoorbeeld nu al bestemmingsplannen opstellen die doorlopen na

2020. In het rijksbeleid en in diverse provinciale beleidsvisies wordt een planhorizon tot 2030 gehanteerd.

Het planproces is gericht op vaststelling van de herziene Provinciale Structuurvisie door Provinciale Staten in juli 2014.

2.2 Beschrijving kwesties en onderwerpen

Een integrale herziening van de structuurvisie biedt de beste mogelijkheden om in te spelen op de in hoofdstuk 2.1. genoemde aanleidingen. Dit betekent nadrukkelijk niet dat de hele inhoud van de huidige structuurvisie ter discussie staat. De huidige structuurvisie is immers pas enkele jaren geleden vastgesteld en jaarlijks geactualiseerd. De hierbij opgestelde merren dienen dan ook als input voor de planMER bij deze integrale herziening Structuurvisie. Zij kunnen onder meer als referentiekader voor de autonome situatie dienen.

In de startnotitie wordt een aantal kwesties aangegeven. Dit zijn in feite vragen of probleemstellingen waarop de structuurvisie een antwoord of richting moet geven.

Het planMER zal het nieuwe beleid (de structuurvisie) beoordelen ten opzichte van het bestaande beleid (autonome situatie). Daarbij ligt vanzelfsprekend de nadruk op die elementen die gewijzigd zijn.

Wijzigingen komen in principe voort uit de kwesties genoemd in de Startnotitie Structuurvisie 2030, mogelijk aangevuld met (regionale) verzoeken.

De kwesties zijn:

- Kanteling van economie en samenleving;
- Verstedelijking van de samenleving / positie van de stad;
- Anticiperen op klimaatverandering;
- Verduurzaming van voorziening en gebruik van energie (energietransitie);
- Betere balans in het landelijk gebied tussen leefbaarheid, vitaliteit en ruimtelijke kwaliteit.

Deze kwesties worden door middel van een interactief proces met andere instanties en met de politiek bestuurders uitgewerkt. Dit maakt dat de opgaven en onderwerpen die onder deze kwesties worden genoemd (op dit moment van schrijven) nog weinig concreet zijn. Daardoor kunnen in deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau niet exact de onderwerpen worden geduid, en hoe die in het planMER een uitwerking moeten krijgen.

Naast dat de in deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau genoemde onderwerpen gepaard gaan met grote onzekerheden, kunnen er tijdens het opstellen van de Structuurvisie ook nog onderwerpen bijkomen. Onderwerpen kunnen namelijk tot vrij laat in het proces (mei 2013) worden aangeleverd. Deze onzekerheden zijn aan de ene kant lastig, aan de andere kant biedt zij wel mogelijkheden voor het planMER om inzicht te bieden in de alternatieven die tijdens dit interactieve proces langs komen, als ook invloed uit te oefenen op de te maken keuzes en het uiteindelijke besluit.

Tabel 2.1. geeft een overzicht van de kwesties en onderwerpen uit de startnotitie die mogelijk leiden tot wijzigingen van beleid en activiteiten in de Structuurvisie 2030. Daarbij wordt de (mogelijke)

relevantie in relatie tot het planMER benoemd. Ook is aangegeven door het onderwerp grijs te markeren, of er wellicht sprake is van een m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteit. In Bijlage 1 is een uitgebreidere beschrijving van deze kwesties en onderwerpen opgenomen.

Tabel 2.1 beschrijving kwesties en onderwerpen uit de Startnotitie Structuurvisie 2030

Kwesties en onderwerpen	Wat speelt er in relatie tot het planMER?
Algemeen	
Gedachtegoed van de Omgevingswet De Structuurvisie zal bestaan uit 3 producten: - Visie (wat, waar en waarom) - Programma Ruimte (hoe) - Verordening Ruimte (rechtstreekse doorwerking)	De Visie dient als referentiekader en om alle uitvoeringsmaatregelen te dragen. Daarmee is de visie het kaderstellende document voor planMER(beoordeling)plichtige activiteiten en zullen de activiteiten genoemd in de structuurvisie in het planMER worden beoordeeld. De scheidslijn tussen visie en programma Ruimte is een grijs gebied, maar in principe gaat de planMER over het visiedeel.
Kanteling van economie en samenleving	
Programmering.	Kwaliteit, randvoorwaarden, aanpak leegstand en terugdringen overprogrammering wonen, kantoren, bedrijventerreinen, detailhandel, greenports, groen. Bij een verminderde programmering van stedelijke activiteiten zijn in principe geen nadelige milieueffecten te verwachten, maar omdat het een wijziging betreft is het wettelijk verplicht om te beoordelen.
Een samenhangende aanpak in programmering en organische ruimtelijke ontwikkeling.	Het betreft een systematiek en geen nieuwe ruimteclaims.
Uitwerking van de ladder voor duurzame verstedelijking (SERladder).	Stelt kaders voor stedelijke ontwikkelingen. Uitgangspunt is het (her) benutten van bestaand stedelijk gebied. Er zijn geen nieuwe ruimteclaims.
Verstedelijking van de samenleving / positie van de stad	
Versterken agglomeratiekracht stedelijk netwerk.	Vooraf de positionering en verbindingen tussen de steden spelen hierbij een rol. Het lijkt vooral een systematiek te zijn. Vooralsnog geen nieuwe ruimteclaims.
Selectiever en meer onderscheidend locatiebeleid (bv. via StedenbaanPlus).	Afwegingskader voor prioritering toekennen functies binnen bestaand stedelijk gebied. Geen nieuwe ruimteclaims.
Meer accent op herstructurering, transformatie en multifunctioneel ruimtegebruik, ook van de ondergrond.	Bij herstructurering, transformatie, meer gebruik van ondergrondse systemen in relatie tot de bovengrond kan sprake zijn van een m.e.r.-(beoordelings)plicht
Versterken samenhang stedelijke- en productie economie en leefbaarheid.	Voorzieningen en economische functies tussen stad en land zijn steeds afhankelijker van elkaar. In relatie tot vergrijzing kan dit leiden tot andere functies of voorzieningen.
Multimodale bereikbaarheid centra en economische clusters.	Bereikbaarheid kan tot een m.e.r.-(beoordelings)plicht leiden, bijvoorbeeld als inlandterminals, stationslocaties, jachthavens, wegomleggingen en dergelijke aan de orde zijn.
Aantrekkelijk woon,- leef – en vestigingsklimaat, inclusief recreatieve kwaliteit.	Voortgaande verstedelijking van de samenleving in relatie tot een leefbare en gezonde woon- en werkomgeving. Groenopgaven of bepaalde voorzieningen kunnen m.e.r.-(beoordelings)plichtig zijn.
Positioneren kenniseconomie in het stedelijk netwerk.	Het lijkt eerder om een systematiek te gaan dan om nieuwe ruimteclaims.
Ruimtelijke kwaliteit stadsranden, overgang stad-land.	Afhankelijk van mogelijke herstructurering, programmering, het wel of niet toestaan van bepaalde functies of de aanleg van groen kan sprake zijn van een m.e.r.-(beoordelings)plicht.
Anticiperen op klimaatverandering	
Zoetwaterstrategie (urgentie voor Groene Hart, ZW	Oplappingsrichtingen en keuzen in het Deltagebied en Groene Hart. Diverse

Delta, biodiversiteit, landbouw, greenports en drink- en industriewatervoorziening	activiteiten in het waterbeheer in of nabij Natura 2000 gebied. Er is zeer waarschijnlijk sprake van een m.e.r.plicht en passende beoordeling .
Consequenties waterveiligheid (meerlaagsveiligheid) (Rijnmond Drechtsteden)	In Rijnmond en Drechtsteden kunnen oplossingen leiden tot ander ruimtegebruik of toedeling.
Bodemdaling veenweidegebied	De ruimtelijke consequentie is nog niet in beeld. Indien dit gepaard gaat met grootschalige oplossingen voor zoetwatertekort, kan een m.e.r.- (beoordelings)plicht aan de orde zijn.
Consequenties voor de stad (warmer, droger, natter)	Te denken valt aan een groenblauwe dooradering van stedelijk gebied, groen en water nabij de stad en overige maatregelen. Afhankelijk van het schaalniveau waarop een oplossing wordt uitgewerkt kan een m.e.r.- (beoordelings)plicht aan de orde zijn.
Verduurzaming van voorziening en gebruik van energie (energietransitie)	
Taakstelling om tot 2020 16% duurzame energie te produceren en tot 2050 te streven naar 100%.	Op welke wijze en waar wordt ruimte gegeven voor windturbines, waterkracht, aardwarmte, warmtenet, warmte-koudeopslag in de bodem, biomassa, zonneparken. Voor windenergie is als er locaties worden aangewezen sprake van een m.e.r.plicht en mogelijk een passende beoordeling indien er invloed is op Natura 2000 gebied
Gevolgen opslag, winning en transport van energiedragers en -afval (CO2, schaliegas).	Opslag van CO2, transportnetwerken en benutting van Schaliegas zijn onderwerpen waarbij een m.e.r.- plicht aan de hand kan zijn.
Ruimte bieden voor duurzame energietransitie.	Ruimte geven voor windenergie, waterkracht, aardwarmte, warmtenet, warmte-koudeopslag in de bodem, biomassa(centrales), zonneparken zijn al snel m.e.r.- plichtig . Voor windenergie geldt dat naast de m.e.r.- plicht zeer waarschijnlijk ook sprake is van een passende beoordeling (bij invloed op natura 2000 gebied).
Betere balans in het landelijk gebied tussen leefbaarheid, vitaliteit en ruimtelijke kwaliteit	
Sturen op ruimtelijke kwaliteit en gebiedsidentiteit: 1) duidelijker beschermings- en ontwikkelingsbeleid landelijk gebied; 2) omgang met stads- en dorpsranden, gebieds en project ontwikkeling; 3) werken aan een samenhangend begrippenkader.	Actualiseren kwaliteitskaart, kaderstellend, beschermend voor het landschap. Het betreft een systematiek voor provinciale landschappen, nationale landschappen, bufferzones, Groene Hart, Zuidvleugelgroenstructuur etcetera. Waarschijnlijk zijn er geen nieuwe ruimteclaims.
Omgaan met bevolkingskrimp.	Afhankelijk van het toestaan van nieuwe functies in of bij dorpen of in vrijkomende (agrarische) bebouwing kan sprake zijn van een m.e.r.- (beoordelings)plicht of passende beoordeling. Het gaat dan ondermeer om de bedrijfsoppervlakte , aantal verwachte bezoekers of verwachte belasting op de omgeving, mogelijke nabijheid van natuurgebied, enzovoort.
Ontwikkelingen in de landbouw i.r.t. biodiversiteit, stedelijke functies en recreatie.	Er is sprake van een schaalvergroting dan wel van toestaan van nevenfuncties in de landbouw. Vooralsnog lijkt het niet om nieuwe ruimteclaims te gaan.
Regionale en lokale ontwikkelingen	
Regionale verzoeken.	Meestal zijn deze verzoeken zo beperkt van aard en omvang dat zij niet m.e.r.- (beoordelings)plichtig zijn of zich ver beneden de drempelwaarden bevinden. Indien er wel sprake is van een m.e.r.- (beoordelings)plichtige activiteit wordt alsnog bezien of dit kan worden meegenomen of dat het onderwerp wordt doorgeschoven naar een volgende herziening.

Naast de kwesties is er een aantal onderwerpen die een plek moeten krijgen in de herziening van de PSV. In bijlage 1 van de startnotitie zijn deze onderwerpen benoemd en voorzien van een korte toelichting. Het is niet zo dat deze onderwerpen één-op-één zullen landen in de PSV. Zij maken onderdeel uit van de integrale afweging die gemaakt moet worden. Daarnaast zijn grote delen van de huidige structuurvisie nog actueel. Deze onderwerpen komen dus terug in de nieuwe structuurvisie.

Uitwerking in het planMER moet duidelijkheid geven in welke activiteiten ook daadwerkelijk leiden tot een passende beoordeling, die vervolgens deel wordt van het planMER.

2.3 Lokale en regionale verzoeken

Tijdens het opstellen van de structuurvisie kunnen tot mei 2013 regionale verzoeken worden ingediend door gemeenten. Over deze mogelijk aan te leveren onderwerpen is op dit moment geen of zeer beperkte informatie beschikbaar. Gelet op eerdere structuurvisies is te verwachten dat de gemeentelijke regionale verzoeken beperkt zijn en deze leiden tot een planMER-plicht. Indien een verzoek wel tot een planMER-plicht zou leiden hoeft dit geen probleem te vormen omdat de effecten ervan in de op te stellen planMER kunnen worden beschreven. Op dat moment wordt ook bepaald of het verzoek tijdig genoeg is ingekomen in het proces (mei 2013 is vrij laat in het proces) om nog mee te worden genomen in het planMER. Dat is mede afhankelijk van beschikbare informatie (er is bijvoorbeeld al een MER uitgevoerd). Er kan op basis daarvan besloten worden het onderwerp wel of niet op te nemen. Het tijdsgewricht en het niet meer in het planMER bij de provinciale structuurvisie kunnen opnemen en beoordelen van de activiteit kunnen reden zijn om het ingediende verzoek door te schuiven naar een volgende herziening van de structuurvisie.

3 Bereik van het planMER

3.1 Reikwijdte

Een integrale herziening van de structuurvisie betekent nadrukkelijk niet dat de hele inhoud van de huidige structuurvisie ter discussie staat. De huidige structuurvisie is immers pas enkele jaren geleden vastgesteld en jaarlijks geactualiseerd. Het aantal activiteiten dat tot wijziging van een bestemming zal leiden is daardoor beperkt.

De structuurvisie behandelt zowel kleine als grote onderwerpen waarbij de invloed op het milieu groot of klein kan zijn. Als één onderwerp planMER-plichtig is, is het gehele plan met alle daarin voorkomende onderwerpen planMER-plichtig.

Het planMER zal zich wat betreft de beoordeling alleen focussen op die activiteiten waarvan op het schaalniveau van de structuurvisie ook daadwerkelijk significante effecten zijn te verwachten. Ook zal het planMER in beeld brengen of er sprake is van een cumulatief effect als gevolg van alle activiteiten.

Op het moment van dit schrijven is niet aan te geven voor welk onderwerp een passende beoordeling noodzakelijk is. Niet ondenkbaar is dat dit het geval kan zijn bij de onderwerpen

'Anticiperen op Deltabeslissingen' en 'Ruimte voor duurzame energie'. Indien een passende beoordeling noodzakelijk is zal zij onderdeel uitmaken van het planMER.

De herziening Structuurvisie anticipeert op een mogelijk toekomstige omgevingsvisie. Dat doet zij door deze actualisering via het ruimtelijk beleid te laten bestaan uit 3 producten: Visie, Programma Ruimte en Verordening Ruimte. De Visie dient als het referentiekader en om alle uitvoeringsmaatregelen te dragen. Daarmee is de Visie het kaderstellende document voor planMER(beoordelings)plichtige activiteiten. Daarom zullen de activiteiten genoemd in het visiedeel in het planMER worden beoordeeld. Het Programma Ruimte en de Verordening Ruimte maken geen deel uit van het planMER, ook al zal de scheidslijn tussen Visie en Programma Ruimte soms een grijs gebied bestrijken.

3.2 Detailniveau

De effectanalyse in het planMER heeft als doel het krijgen van inzicht in eventuele cumulatieve effecten van de in de Visie opgenomen activiteiten, en het ontwikkelen van aandachtspunten voor de verdere planuitwerking en besluitvorming. De effectanalyses worden grotendeels uitgevoerd op basis van expert judgement en zijn in het algemeen kwalitatief van aard. Indien uit andere studies meer kwantitatieve gegevens voorhanden zijn worden deze in het planMER opgenomen ter onderbouwing van het expert judgement.

In deze herziening is leefbaarheid meer dan ooit onderdeel van de activiteiten die aan de orde zijn bij de kwesties: krimp en vitaliteit landelijk gebied, bereikbaarheid centra, (sociale) voorzieningen, groen om de stad (is meer recreatie dan biodiversiteit), versterken samenhangen netwerken, stad en werk economieën, verbinden kennisnetwerken zijn allemaal zaken waarbij sociale kwaliteit een nadrukkelijke rol heeft. Op de effecten waar op wordt onderzocht, is daarom naast de gangbare milieuthema's ook de 'sociale kwaliteit' opgenomen als zinvolle aanvulling van het planMER t.b.v. de PSV. Onderstaande tabel 3.2. geeft aan welke effecten worden onderzocht.

Tabel 3.2 te onderzoeken effecten

Thema	Effect: beoordelingscriterium	Werkwijze bepalen effect
Natuur	Vernietiging Verstoring Verbindingen	Ruimtebeslag Kwalitatief kwalitatief
Verkeer en vervoer	Goederenvervoer Personenvervoer Verkeersveiligheid	Kwalitatief Kwalitatief Kwalitatief
Milieu en gezondheid	Geluid Luchtkwaliteit Externe Veiligheid Bodemkwaliteit	Kwalitatief Kwalitatief Kwalitatief Kwalitatief
Landschap, cultuurhistorie en archeologie	Openheid, zicht Gebruikswaarden Cultuurhistorische en archeologische waarden	Kwalitatief Kwalitatief Kwalitatief

Bodem en water	Bodemgebruik en -bescherming	Kwalitatief
	Meststoffen/bestrijdingsmiddelen	Kwalitatief
	Waterhuishouding en – kwaliteit en veerkracht van het systeem onder invloed van klimaatverandering	Kwalitatief
	Waterveiligheid	Kwalitatief
	Gietwater (gebruik/brijnbeleid)	Kwalitatief
Leefbaarheid	Groenbeleving, recreëren	Kwalitatief
	Gemeenschapscohesie en sociale netwerken	Kwalitatief
	Bereikbaarheid sociale regionale voorzieningen	Kwalitatief
	Participatie in het proces	Kwalitatief
Energie en klimaat	Energieverbruik	Kwalitatief
	CO ₂ Emissie, ook als gevolg van bodemdaling	Kwalitatief
	Duurzame energiesystemen	Kwalitatief
	Klimaatbestendigheid (hitte, neerslag extremen)	Kwalitatief

Bijlage 1 Kwesties

De hieronder genoemde kwesties leiden mogelijk tot wijzigingen van het beleid dat wordt opgenomen in de Provinciale Structuurvisie 2030.

Kanteling van economie en samenleving

De veranderende economische omstandigheden, demografische ontwikkelingen en de voortgaande digitalisering uit zich ruimtelijk onder andere in vraaguitval, leegstand en overprogrammering. Deze verschijnselen lijken steeds meer een structureel karakter te krijgen, waarbij de aanbodgerichte markt aan het veranderen is in een vraaggerichte markt. Hiermee is sprake van een structurele 'kanteling' in de economie en de samenleving. Een kwestie die niet los gezien kan worden van de groeiende internationale concurrentie en de ambitie om een Europese topregio te worden. Het huidige ruimtelijk beleid is al decennialang gericht op het realiseren van voldoende aanbod voor diverse functies. De nieuwe structuurvisie moet de genoemde kanteling vertalen naar een kanteling in het ruimtelijk beleid: van ruimtelijk aanbod naar inspelen op ruimtelijke vraag. Dit betekent overigens niet dat iedere marktvraag wordt geacommodeerd, er dient altijd een afweging plaats te vinden ten opzichte van het publieke belang dat met een dergelijke vraag gemoeid is.

Dit leidt tot onder andere de volgende onderwerpen:

- Programmering: van aanbod- naar vraagsturing bij wonen, kantoren, bedrijventerreinen, detailhandel, glastuinbouw, groen. Aan de orde hierbij zijn onder andere: aanpak van leegstand, terugdringen overprogrammering, en de effecten van het terugdraaien van de 'harde' programma's op de programmering van bijvoorbeeld natuur, water en recreatie (zachte waarden), tijdelijke bestemmingen en meer sturen op kwaliteit, doelen en randvoorwaarden.
- Een samenhangende aanpak in programmering en organische ruimtelijke ontwikkeling.
- Aanscherping van de ladder voor duurzame verstedelijking als sturingsinstrument.

Verstedelijking van de samenleving / positie van de stad

Er is een sterke trek naar de stad waarneembaar en de economie wordt stedelijker. Vooral sterke stedelijke agglomeraties bepalen de concurrentiekracht. Kenniseconomie wordt steeds belangrijker. Dit heeft tot gevolg dat er een grote behoefte is aan kwalitatief hoogwaardige stedelijke milieus, met een bijbehorend niveau van voorzieningen en bereikbaarheid en een goede kwaliteit van de leefomgeving. Daarnaast herbergt Zuid-Holland met de Mainport en de Greenports belangrijke productiegerichte topsectoren, waar schaalvergroting en logistiek drijvende krachten zijn. Deze gaan niet vanzelf goed samen met andere functies en kwaliteiten in het stedelijk netwerk. Wederzijdse afstemming is hierbij een belangrijke opgave. In het landelijk gebied is zichtbaar dat het economisch profiel in steeds grotere mate is gestoeld op stedelijke economische functies. Per saldo is economisch, functioneel en cultureel sprake van een sterke mate van voortgaande verstedelijking van de samenleving. Tegelijkertijd is er sprake van stabilisering c.q. afname van de bevolking en neemt de vergrijzing in het landelijk gebied sneller toe dan in de stad. Dit gaat samen met de afname van het voorzieningenniveau (winkels, OV-aanbod) en economische achteruitgang in deze gebieden. Een en ander leidt tot de volgende onderwerpen:

- Versterking samenhang en agglomeratiekracht van het stedelijk netwerk op bovenregionaal niveau.
- Selectiever en meer onderscheidend locatiebeleid, vooral voor centra, economische clusters en woningbouw bijvoorbeeld via StedenbaanPlus.
- Nog meer accent op herstructurering, transformatie en multifunctioneel, zuinig en evenwichtig gebruik van de boven- en ondergrondse ruimte inclusief herstructureringsopgave voormalige groeisteden.
- Versterking samenhang tussen stedelijke economie, productie economie en leefbaarheid; ruimtelijke strategieën voor de Mainport en de greenport.
- Multimodale bereikbaarheid van centra en economische clusters.
- Aantrekkelijk woon-, leef- en vestigingsklimaat, inclusief recreatieve kwaliteit.
- Positionering kenniseconomie in het stedelijk netwerk.

- Ruimtelijke kwaliteit stadsranden, overgang stad-land.

Anticiperen op klimaatverandering

In Zuid-Holland spelen enkele grote water- en veiligheidsvraagstukken die, mede met het oog op de komende Deltabeslissingen (door het rijk in 2014) vragen om standpuntbepaling door de provincie. Deze vraagstukken zijn urgent en raken aan het ruimtelijk beleid. Specifiek gaat het om de toenemende schaarste aan zoet water, de gevolgen daarvan voor landbouw, Greenports, natuur en drinkwatervoorziening en de behoefte aan duurzame veiligheidsmaatregelen ter bescherming tegen hoog water. Deze vraagstukken worden aangepakt in de deelprogramma's van het Deltaprogramma en zullen uitmonden in de Deltabeslissingen. Aan de orde is hoe de herziening kan anticiperen op deze Deltabeslissingen en overig klimaatbeleid met ruimtelijke relevantie. Daarnaast is het van belang om de veranderende natuurlijke omstandigheden integraal te benaderen en daarbij ook de kansen van klimaatverandering te benutten.

Het gaat onder andere om de volgende onderwerpen:

- Zoetwaterstrategie (vooral gericht op Groene Hart, Zuidwestelijke Delta, biodiversiteit, landbouw, Greenports drink- en industriewatervoorziening).
- Consequenties van duurzame ruimtelijke inrichting en locatiebeleid met het oog op waterveiligheid (meerlaagse veiligheid) (vooral urgent voor Rijnmond Drechtsteden).
- Bodemdaling veenweidegebied.
- Consequenties klimaatverandering voor de stad (warmer, droger en natter).

Verduurzaming van voorziening en gebruik van energie (energietransitie)

De vraag naar energie neemt nog steeds toe, terwijl fossiele brandstoffen schaarser en duurder worden. De provincie Zuid-Holland heeft een energie-intensieve economie. Dit maakt de zoektocht naar en inzet van nieuwe vormen van energievoorziening steeds dringender. Zowel vanuit de markt als vanuit de overheid wordt ingezet op diverse vormen van energietransitie (windenergie, geothermie, warmte koude opslag en, op kleine schaal, zonne-energie). Tot dusver is de mate waarin deze overgang plaatsvindt nog tamelijk bescheiden. De gestelde taakstellingen worden zonder extra inzet niet gehaald. Dit heeft verdergaande ruimtelijke consequenties dan tot nu toe het geval is, zowel in de bovengrond als in de ondergrond.

Een en ander leidt tot de volgende onderwerpen:

- Gevolgen van de taakstelling van het rijk om tot 2020 16% duurzame energie te produceren en voor 2050 te streven naar 100% duurzame energie.
- Gevolgen van opslag, winning en transport (netwerken) van energiedragers en –afval (CO₂, schaliegas, etc.).
- Op welke wijze en waar ruimte bieden voor duurzame energie transitie (onder andere wind-, bodem-, getijde- en zonne-energie, restwarmte, biomassa), in relatie tot ruimtelijke kwaliteit, (ondergrondse) netwerkstructuren en hinder- c.q. gebruiksbepalingen voor andere functies.

Betere balans in het landelijk gebied tussen leefbaarheid, vitaliteit en ruimtelijke kwaliteit

Er is sprake van diverse ingrijpende ruimtelijke ontwikkelingen in het landelijk gebied. De landbouw is onderhevig aan veranderende economische omstandigheden, maar tegelijk zet de schaalvergroting zich onverminderd voort. Gevolgen zijn onder andere een verdere toename van vrijkomende agrarische bedrijfscomplexen en druk op de kwaliteit van het landschap. Ook de biodiversiteit staat onder druk en de bescherming van natuur, landschap en cultuur is door het rijk in belangrijke mate gedecentraliseerd naar de provincie. Gebiedsontwikkeling in het landelijk gebied op basis van het toevoegen van woningbouw biedt geen soelaas meer als verdienmodel. Grote programma's in het landelijk gebied zijn nauwelijks meer aan de orde. Het landelijk gebied is echter van toenemend belang voor de stedeling en de stedelijke economie (vrijtijdsbeleving, streekproducten, kleinschalige stedelijke functies). Tegelijk staat de leefbaarheid, als gevolg van bevolkingsafname en de afname van het voorzieningenniveau, onder druk. Dit alles vraagt om maatwerk in ontwikkelingsmogelijkheden voor

een vitaal landelijk gebied, een nieuwe balans tussen ontwikkeling en bescherming en betere sturing op ruimtelijk kwaliteit. Dit leidt onder andere tot de volgende onderwerpen:

- Beter sturen op ruimtelijke kwaliteit en gebiedsidentiteit van het landelijk gebied:
  - Duidelijker beschermings- en ontwikkelingsbeleid voor het landelijk gebied;
  - Anders omgaan met stads- en dorpsranden, gebieds- en projectontwikkeling in relatie tot benutting en bescherming van landschap, bodem, natuur en cultuurhistorie;
  - Werken aan een samenhangend begrippenkader voor het scala aan soorten gebieden (provinciale landschappen, Zuidvleugelgroenstructuur) en eenheden uit voormalig rijksbeleid (nationale landschappen, bufferzones, Groene Hart).
- Omgaan met bevolkingsdaling, afnemend voorzieningenniveau, leefbaarheid en economische achteruitgang in delen van het landelijk gebied.
- Inspelen op de variatie in ontwikkelingen in de grondgebonden landbouw in relatie tot biodiversiteit, stedelijke functies en recreatieve kwaliteit van het landelijk gebied.